

Rigsdagstidende.

1860. Forhandlingerne paa Landstinget. № 48.

Solgte Session.

30te Møde.

Tredagen den 23de November Kl. 6½ Aften.

(Forsfat.)

F. Nielsen (forsfat): Naar altsaa en saadan Gaard bliver ledig, og det kan stemme med, at han isorveien har bortfæstet 9 eller endogsaa flere — thi der er jo ikke Tale om, at han pleblikkelig skal benytte sin Ret — saa tager han den Gaard af Hensyn til den Nytte, den vil forskaffe ham, uden at tage Hensyn til, om der er Familie eller ikke. At han skal gaae saavidt, at han skal udkøbe Familien, naar Loven siger, at han kan tage det Hele for Intet, kan jeg virkelig ikke troe; thi det vilde være en overordentlig stor Godhed, at han skal tilkøbe sig det, som Loven skjænker ham. Mit Driste var derfor, at der maatte kunne træffes en Bestemmelse om en Godtgjørelse, han skal give den Familie, som kom til at forlade Eiendommen i Mødsætning til de 9, som der er taget et Billigt Hensyn til. Det forekommer mig, at der maatte kunne træffes en saadan Bestemmelse, uden at den vilde være altfor besværende for Godseieren, og i ethvert Tilfælde vilde den Godtgjørelse, han vilde komme til at give, ikke kunne sammenlignes med, hvad den sidste ærede Taler kaldte at affjøre Gaarden. Det skal være en Erstatning for det Gode, som Familien ikke kom i Besiddelse af, i Righed med de 9 andre Familier, som vare komne i Besiddelse af dette Gode. De 9 andre Familier havde faaet et Afslag i Kjøbesummen; denne

ene Familie skal have en Godtgjørelse, fordi et lignende Gode ikke blev den tildeel. Jeg kan slet ikke forsoner mig med, at den Tiende skal bøde for dem alle.

Indenrigsministeren ad interim: Den ærede Rigsdagsmand, der nu satte sig, kunde ikke forstaae den overvættets Godhed hos Godseieren, der skal bevirke, at han tog et Hensyn til den Fæstefamilie, der sad paa den tiende Gaard, men han overseer jo aldeles, at det er denne overvættets Godhed, der ligger til Grund for den hele Sædvaneret. Det er den Rænsomhed og Billighed i Behandlingen af Forholdene, den Billighed i Tænkemaaden, som er nedarvet fra den Ene til den Anden og som Ingen uden at fornægte Fortiden og dens Traditioner vil kunne forlade — denne Rænsomhed i Tænkemaaden hos Godseieren vil finde Sted ligesaa godt mod ham, der sidder paa den tiende Gaard, som mod de 9. Godseieren vil netop sige: Nu ere de 9 gaaede over til Selveiere paa rimelige og billige Villkaar; det vilde dog være Synd, om jeg ikke paa een eller anden Maade skal bøde Drømsorg for den Tiende. Den hele Tænkemaade, som begrunder Sædvaneretten, skal han fornægte ved den Tiende; det kan jeg ikke antage. Man kan ikke ved Lovbud indslutte, hvad der ligger i Sædvanen og hele Tænkemaaden; jeg troer derfor, at den ærede Rigsdagsmands Betænkelse er ugrundet.

Man har fremsført mod Bestemmelsen i § 1 en Indvending, som, hvorledes man end dreier og vender det, gaaer ud paa, at man siger: Vi